

ยา : การประกอบสร้างคำในภาษาไทย

วิริยวิศค์ มงคลยศ¹

วิไลศักดิ์ กิ่งคำ²

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอการประกอบสร้างคำของคำว่า “ยา” ในภาษาไทย โดยผู้ศึกษาได้ตั้งข้อสังเกตจากคำที่ปรากฏในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 ซึ่งพบลูกคำการใช้คำว่า “ยา” ขึ้นต้นคำเป็นจำนวน 60 คำ การศึกษานี้ได้แสดงให้เห็นว่าภาษาไทยมีวิธีประกอบสร้างคำว่า “ยา” เพื่อสร้างคำใหม่ และมีโครงสร้างและรูปแบบการประกอบสร้างคำที่ใช้หน่วยคำมาประกอบกันจนกลายเป็นคำใหม่ที่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น ในด้านลักษณะของการประกอบสร้างคำ มีการใช้คำว่า “ยา” เป็นหน่วยคำแรก และใช้หน่วยคำอื่นเป็นส่วนประกอบหรือส่วนขยาย เพื่อบ่งชี้หรือขยายให้เห็นลักษณะเด่นของคำนั้น รวมถึงลักษณะความหมายของการประกอบสร้างคำ เมื่อนำคำว่า “ยา” มาประกอบกับอีกหน่วยคำแล้วเกิดแนวทางของความหมายที่ไม่เปลี่ยนแปลงจากเดิมหรือต่างออกไปจากความหมายของหน่วยคำที่นำมาประกอบ

โครงสร้าง รูปแบบ ลักษณะ และความหมายของคำที่ได้ประกอบสร้างจนกลายเป็นลูกคำของคำว่า “ยา” นั้น ช่วยทำให้มีคำใช้ในภาษาเพียงพอแก่การสื่อสารเพิ่มมากขึ้น จากความมอแงงมของภาษานั้น แสดงให้เห็นถึงวิวัฒนาการด้านภาษา ความร่ำรวยของถ้อยคำ รวมถึงสะท้อนให้เห็นถึงความเจริญก้าวหน้าของบ้านเมืองและสังคม และวิวัฒนาการทางการแพทย์ด้วย

คำสำคัญ: การสร้างคำ, การประกอบสร้าง, การประกอบคำ, ยา

¹ นิสิตหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

อีเมล: wiriyawis.m@ku.th

² รองศาสตราจารย์ ดร., ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ อีเมล: wilaisak.k@ku.th

Medicine or /ja:/ : Word Formation in Thai Language

Wiriyawis Mongkolyos¹

Wilaisak Kingkham²

Abstract

This academic article aims to examine the word formation of the term “medicine” or “/ja:” in the Thai language. From an observation on several hyponyms preceded by the term medicine or /ja:/ in the Royal Institute Dictionary, there are 60 words starting with “/ja:”. The study reveals how the term medicine or /ja:/ is formed with other terms in the Thai language. The structures and formation patterns leading to formation of many new words are also presented. In terms of word formation, the term “medicine” or “/ja:” is the initial morpheme and is combined with other morphemes as their compounding element or modifier to indicate or enhance the distinctive features of the word. In some cases, the term “medicine” or “/ja:” is used with other morphemes, but the meaning is not so different from that of each constituent morpheme.

The structure, pattern, feature, and definition of the hyponyms formed by the term medicine or /ja:/ help create more words in the language for communication. The expansion of language suggests language development, richness of words, progress of the country and society, and medical evolution.

Keywords: Word formation, Construction, Word Compounding, Medicine, /ja:/

¹ The student of the Doctor of Philosophy Program, Department of Thai Language, Faculty of Humanities, Kasetsart University. E-mail: wiriyawis.m@ku.th

² Associate Professor Dr., Department of Thai Language, Faculty of Humanities, Kasetsart University. E-mail: wilaisak.k@ku.th

บทนำ

คำ (Word) หมายถึง การที่หน่วยคำประกอบกันขึ้นเป็นคำ ซึ่งเป็นหน่วยที่เล็กที่สุดในภาษาที่มีความหมายและปรากฏเป็นอิสระ สามารถปรากฏตามลำพังได้ ลักษณะนี้เป็นลักษณะที่แยกความแตกต่างระหว่างคำและหน่วยคำ เพราะหน่วยคำมีทั้งประเภทที่ปรากฏเป็นอิสระได้และไม่ได้ ถ้าหน่วยคำใดปรากฏอิสระหรือตามลำพังได้ เราจะเรียกว่าเป็น “คำ” ด้วย คำประกอบขึ้นด้วยหน่วยคำอย่างน้อย 1 หน่วยคำ ในกรณีที่คำประกอบด้วยคำมากกว่า 1 หน่วยคำ หน่วยคำหนึ่งจะเป็นรากศัพท์ และหน่วยคำอื่นจะเป็นส่วนประกอบของคำ (สมทรง บุรุษพัฒน์ 2552: 10)

บรรจบ พันธเมธา (2523: 80) กล่าวไว้ว่า ภาษาไทยจัดอยู่ในตระกูลคำโดด มีลักษณะเป็นคำพยางค์เดียว (Isolating Languages) ซึ่งคำแต่ละคำมีความหมายสมบูรณ์ในตัวเอง และคำเหล่านี้ถือได้ว่าเป็นความหมายที่สมบูรณ์ในภาษาได้ทันทีโดยไม่มีการเปลี่ยนแปลง แต่บ้านเมืองเจริญขึ้นความเป็นอยู่เปลี่ยนไปจากสภาพเดิม ความจำเป็นในการใช้คำใหม่ให้พอแก่การพูดจาจึงมีมากขึ้น คำพื้นฐานที่กล่าวนั้นย่อมไม่เพียงพอ ถ้าไม่ยืมคำภาษาอื่นมาใช้ก็ต้องสร้างคำใหม่ ซึ่งการสร้างคำใหม่นั้นส่วนใหญ่จะอาศัยคำเดิมที่มีอยู่แล้ว

การสร้างคำเป็นการเปลี่ยนแปลงทางภาษาด้านคำวิธีหนึ่งทำให้คำในภาษาไทยมีพยางค์มากขึ้น ดังที่ ประยูร กุญสาคร (2527: 106) ได้กล่าวว่า คำในภาษาทุกภาษามีลักษณะเหมือนสิ่งมีชีวิต คือ สามารถเกิด เจ็บ ป่วย และตายได้ปกติ ทั้งนี้เพราะคำในภาษาไทยนั้นไม่อยู่คงที่ มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ดังจะเห็นได้จากคำในพจนานุกรม

ภาษาแต่ละภาษาต่างมีวิธีการสร้างคำที่แตกต่างกันออกไป บางภาษาสร้างคำด้วยการเติมหน้า (prefix) เติมกลาง (infix) หรือเติมหลัง (suffix) บางภาษาสร้างคำด้วยการเปลี่ยนแปลงรูปคำ บางภาษาสร้างคำด้วยการนำคำมาเรียงกัน ส่วนในภาษาไทยมีวิธีการสร้างคำขึ้นใช้ด้วยวิธีของไทยเอง 4 วิธีด้วยกัน คือ วิธีแปลงคำ วิธีประสมคำ วิธีซ้อนคำ และวิธีซ้ำคำ วิธีสร้างคำใหม่ในภาษาไทยที่นิยมมากที่สุด คือ การนำคำมาประสมกันเป็นสำคัญ เรียกว่า “คำประสม” สอดคล้องกับที่ สุฉิวรงค์ พงศ์ไพบุลย์ (2544: 102) ได้กล่าวถึงการสร้างคำไว้ว่า การสร้างคำใหม่ในภาษาไทย คือ คำประสม สร้างโดยนำคำมูลซึ่งเป็นคำที่มีความหมายต่างกันตั้งแต่ 2 คำ ขึ้นไปมาประสมกันเกิดเป็นคำใหม่ มิได้มีความหมาย

คล้ายกันอย่างคำซ้อน โดยใช้คำที่มีความหมายสำคัญเป็นคำหลัก ส่วนคำที่มีความสำคัญรองลงมาเป็นส่วนขยาย

คำว่า “ยา” ตามความหมายของพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554 (ราชบัณฑิตยสถาน 2556: 945) หมายถึง น. สิ่งที่ใช้แก้หรือป้องกันโรค หรือบำรุงร่างกาย คำว่า “ยา” ประกอบด้วย “ลูกคำ” จำนวน 60 คำ โดยลูกคำจะใช้เรียกคำ 2 คำเมื่อนำมาประสมกันแล้วมีความหมายต่างไปจากคำเดิม ซึ่งลูกคำของคำว่า “ยา” ที่ปรากฏในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554 พบดังนี้

ยากกลางบ้าน ยากวาด ยากันยุง ยาเกร็ด ยาขัด ยาขับเลือด ยาขี้ผึ้ง
ยาเขียว ยาเคี้ยว ยาจืด ยาใจ ยาฉุน ยาชา ยาขัด ยาขับ ยาตอง ยาตำ
ยาแดง ยาตั้ง ยาถ่าย ยาธาตุ ยานัตถ์ ยาบำรุงเลือด ยาเปื้อ ยาประจุ
ยาประสะ ยาประสะน้ำมัน ยาเป่า ยาโป้ ยาแผนโบราณ ยาแผนปัจจุบัน
ยาฝอย ยาฝิ่น ยาแฝด ยาพิษ ยาเหยีย ยาระบาย ยารู ยารุน ยาลูกกลอน
ยาสมุนไพโร ยาสลบ ยาสั่ง ยาสามัญประจำบ้าน ยาสีฟัน ยาสุ่มหัว ยาสูบ
ยาเส้น ยาเส้นปรุง ยาเสพติด ยาเสพติดให้โทษ ยาไส้ ยาหม้อ ยาหม้อใหญ่
ยาหม่อง ยาหมู่ ยาเหน็บ ยาเหลือง ยาอัด ยาอุทัย

(ราชบัณฑิตยสถาน 2556: 945)

ลูกคำที่ปรากฏนั้นแสดงให้เห็นถึงลักษณะการประกอบสร้างคำว่า “ยา” ที่น่าสนใจ สืบให้เห็นว่าในภาษาไทยใช้คำว่า “ยา” เป็นหน่วยคำขึ้นต้นซึ่งเป็นคำหลัก และตามด้วยหน่วยคำอื่นมาประสมกันเป็นส่วนขยาย ดังที่ บรรจบ พันธุเมธา (2525: 108) ได้กล่าวถึงวิธีการสร้างคำประสม ไว้ดังนี้

1. นำคำที่มีความหมายสมบูรณ์ที่ใช้ในภาษา 2 คำ หรือมากกว่านั้น มาประสมกัน เข้าให้คำต้นเป็นคำตัวตั้งมีความหมายสำคัญ คำอื่นนอกจากนั้นช่วยขยายความเพื่อบอกลักษณะใหญ่และลักษณะย่อย

2. คำที่ประสมแล้วจะมีความหมายใหม่ ต้องการให้หมายถึงอะไรก็กำหนดตัวตั้งตามนั้น ถ้าต้องการบอกรายละเอียดว่าลักษณะอย่างไร ประโยชน์ใช้สอยอย่างไร หรืออื่น ๆ

ก็กำหนดคำขยายที่ตามมาให้ได้ตามความต้องการ บางที่ต้องอาศัยการย่อความอันยืดยาวลงไว้ในคำเพียง 2-3 คำ หรือบางทีในคำเพียงคำเดียว

บทความวิชาการเรื่อง ยา : การประกอบสร้างคำในภาษาไทย จึงมุ่งนำเสนอให้เห็นถึงโครงสร้างและรูปแบบการประกอบสร้าง ลักษณะของการประกอบสร้าง และลักษณะความหมายของการประกอบสร้างคำว่า “ยา” เพื่อแสดงให้เห็นว่าในภาษาไทยมีการใช้คำว่า “ยา” ในการประกอบสร้างคำอย่างไร จึงกลายเป็นลูกคำของคำว่า “ยา” ที่ปรากฏในพจนานุกรมและใช้สื่อสารกันในชีวิตประจำวัน

สัญลักษณ์ที่ใช้ในบทความ

/	=	ใช้แสดงการจำแนกหน่วยคำ เช่น ยา/เม็ด ยา/น้ำ
+	=	ใช้แสดงการประกอบคำ เช่น ยา+สูบ ยา+แดง

โครงสร้างและรูปแบบการประกอบสร้างคำว่า “ยา”

พยางค์ (Syllable) หมายถึง เสียงที่เปล่งออกมาครั้งหนึ่ง ๆ จะมีความหมายหรือไม่ก็ได้ การนับพยางค์จะนับตามเสียงที่เปล่งออกมา ส่วน **คำ (Word)** หมายถึง หน่วยที่มีความหมายอย่างน้อยที่สุด 1 ความหมาย หรืออาจจะมีมากกว่า 1 ความหมาย และ **หน่วยคำ (Morpheme)** หมายถึง หน่วยที่เล็กที่สุดที่มีความหมายในภาษา ซึ่งอาจเป็นคำหรือส่วนของคำที่รวมกันเป็นคำ จะต้องมีความหมายคงเดิมเสมอไม่ว่าหน่วยคำนั้นจะปรากฏอยู่ในที่ใดของประโยค (วิจิตรน ภาณุพงศ์ 2520: 8)

จึงเห็นได้ว่า การประกอบสร้างคำของคำว่า “ยา” สามารถนำหน่วยคำมาประกอบกันได้เป็นคำจำนวนมาก ดังจะแสดงให้เห็นได้ดังต่อไปนี้

1. โครงสร้างการประกอบคำด้านจำนวนหน่วยคำ

การประกอบสร้างคำของคำว่า “ยา” สามารถใช้หน่วยคำมาประกอบกันได้หลายหน่วยคำ จำแนกตามโครงสร้างได้ ดังตัวอย่าง

1.1 โครงสร้างคำว่า “ยา” ที่ประกอบด้วยหน่วยคำ 2 หน่วยคำ

เช่น ยา/ผง ยา/เม็ด ยา/น้ำ ยา/หม้อ ยา/เส้น

1.2 โครงสร้างคำว่า “ยา” ที่ประกอบด้วยหน่วยคำ 3 หน่วยคำ

เช่น ยา/กัณ/ยุง ยา/ขับ/เลือด ยา/บำรุง/เลือด

1.3 โครงสร้างคำว่า “ยา” ที่ประกอบด้วยหน่วยคำ 4 หน่วยคำ

เช่น ยา/สามัญ/ประจำ/บ้าน

1.4 โครงสร้างคำว่า “ยา” ที่ประกอบด้วยหน่วยคำ 5 หน่วยคำ

เช่น ยา/เสพ/ติด/ให้/โทษ

การนำหน่วยคำมาประกอบรวมกันอยู่ในโครงสร้างคำว่า “ยา” จะเห็นได้ว่ามีจำนวนหน่วยคำประกอบกันตั้งแต่ 2 หน่วยคำขึ้นไป จนถึง 5 หน่วยคำ เพื่อขยายความหมายของคำว่า “ยา” ให้มีมากขึ้น และเป็นที่น่าสนใจว่าเมื่อหน่วยคำประกอบกันมากถึง 5 หน่วยคำ เช่น “ยาเสพติดให้โทษ” ยังคงได้รับการนับว่าเป็นคำ ไม่ได้ได้รับการนับว่าเป็นประโยค ดังที่ อัญชลี สิงห์น้อย (2548) ได้กล่าวว่า คำประสมมีความแตกต่างจากประโยค เนื่องจากคำประสมมีความหมายที่จำเพาะเสมือนเป็นคำเดี่ยว (idiosyncratic meanings) ไม่ใช่เป็นผลรวมของความหมายจากหลายคำที่นำมาเรียงกัน (compositional meanings) และผลิตผลของคำประสมนั้นขึ้นอยู่กับชนิดที่แตกต่างกันของการประสมคำ

2. รูปแบบการประกอบคำด้านจำนวนหน่วยคำ

หน่วยคำอิสระ คือ หน่วยคำที่จะปรากฏได้ตามลำพังและอาจจะปรากฏกับหน่วยคำอิสระด้วยกัน หรือกับหน่วยคำไม่อิสระก็ได้ (วิจิตรน ภาณุพงศ์ 2520: 8) การประกอบคำของคำว่า “ยา” สามารถใช้หน่วยคำอิสระมาประกอบกันได้ ดังนี้

2.1 หน่วยคำอิสระประเภทเดียวกัน

การนำหน่วยคำอิสระประเภทเดียวกันมาประกอบกัน เป็นส่วนหลักและส่วนขยาย โดยคำที่เป็นส่วนหลักจะเป็นคำนาม คือคำว่า “ยา” ตามด้วยส่วนขยายเป็นคำชนิดเดียวกัน คือ คำนาม ดังตัวอย่าง

2.1.1 นาม – นาม

เช่น ยา/ฝิ่น ยา/สมุนไพรร ยา/พิษ ยา/หม้อ

2.1.2 นาม - นาม – นาม

เช่น ยา/แผนโบราณ ยา/แผนปัจจุบัน

2.2 หน่วยคำอิสระต่างประเภทกัน

การนำหน่วยคำอิสระต่างประเภทกันมาประกอบกัน เป็นส่วนหลักและส่วนขยาย โดยคำที่เป็นส่วนหลักจะเป็นคำนาม คือคำว่า “ยา” ตามด้วยส่วนขยายเป็นคำชนิดต่าง ๆ เช่น คำกริยา คำวิเศษณ์ คำนาม ดังตัวอย่าง

2.2.1 นาม – กริยา

เช่น ยา/กวาด ยา/กิน ยา/ฉีดยา ยา/ดม ยา/ประสะ

2.2.2 นาม - วิเศษณ์

เช่น ยา/แดง ยา/เขียว ยา/ขม ยา/หอม ยา/จืด

2.2.3 นาม - กริยา - นาม

เช่น ยา/กิน/ยุง ยา/ขับ/เลือด ยา/ประสะ/น้ำมัน

2.2.4 นาม - นาม - วิเศษณ์

เช่น ยา/หม้อ/ใหญ่

2.2.5 นาม - กริยา - กริยา - กริยา – นาม

เช่น ยา/เสพ/ติด/ให้/โทษ

รูปแบบการประกอบสร้างลูกคำของคำว่า “ยา” ที่พบ สังเกตได้ว่าการนำหน่วยคำอิสระต่างประเภทกันมาประกอบกันเป็นจำนวนมากกว่าการนำหน่วยคำอิสระประเภทเดียวกันมาประกอบ เนื่องจากตามปกติแล้วภาษาไทยมีลำดับการเรียงหน่วยหน้าที่วากยสัมพันธ์ประโยคแบบประธาน - กริยา - กรรม - หน่วยเสริม และคำประสมจำนวนหนึ่งก็เลียนแบบลำดับดังกล่าว แต่มีคำประสมจำนวนหนึ่งที่มีลำดับการเรียงคำแตกต่าง

จากประโยค ซึ่งการเรียงคำที่แตกต่างกันนี่จะเป็นสิ่งที่บอกความแตกต่างระหว่างคำประสมกับประโยคได้อย่างชัดเจน

จากการแสดงโครงสร้างและรูปแบบการประกอบคำด้านจำนวนหน่วยคำ ชี้ให้เห็นว่าการประสมคำด้วยการนำหน่วยคำอื่นมาประกอบกันกับคำว่า “ยา” เป็นการทำให้คำว่า “ยา” ซึ่งเป็นคำพยางค์เดียวมีจำนวนพยางค์เพิ่มมากขึ้น ถือเป็นการสร้างคำใหม่เพื่อใช้เรียกคำในภาษาไทยให้มีความหลากหลาย อีกทั้งมีภาษาเพิ่มมากขึ้นเพื่อใช้เรียกสิ่งต่าง ๆ ให้เพียงพอแก่การสื่อสาร ดังที่พระวรวงศ์วิสิฐ (2505: 79) เคยได้กล่าวถึงมูลเหตุที่ทำให้มีคำประสมว่า คำไทยแท้เป็นคำพยางค์เดียว แต่ต่อมาไทยพบชาติที่ใช้คำหลายพยางค์ จึงหันมานิยมคำที่มีมากพยางค์ และยังมีความจำเป็นที่จะต้องคิดเอาคำที่มีอยู่แล้วมาประสมกัน เพื่อใช้เรียกสิ่งแปลกใหม่ที่ยังไม่เคยพบอีกด้วย

ลักษณะของการประกอบสร้างคำว่า “ยา”

คำว่า “ยา” สามารถประกอบสร้างคำได้หลายลักษณะ เพื่อขยายความคำว่า “ยา” ให้มีความหมายชัดเจนมากขึ้น และเพิ่มความหลากหลายทางความหมาย โดยใช้คำว่า “ยา” เป็นหน่วยคำแรก และใช้หน่วยคำอื่นเป็นส่วนประกอบหรือส่วนขยาย ดังต่อไปนี้

1. ประกอบสร้างคำตามลักษณะ (ยา + ลักษณะ)

การใช้คำว่า “ยา” เป็นหน่วยคำแรก และตามด้วยลักษณะหรือรูปร่างของยานั้น เพื่อแสดงให้ทราบว่ายานิตินั้นมีลักษณะเป็นอย่างไร เช่น ผง เม็ด น้ำ ซี้ผึ้ง เส้น ฝอย ลูกกลอน เป็นต้น ดังตัวอย่าง

ตารางที่ 1 ตัวอย่างการประกอบสร้างคำตามลักษณะ (ยา + ลักษณะ)

คำศัพท์	การประกอบคำ	ความหมาย
ยาผง	ยา + ผง	น. ยาที่มีลักษณะเป็นผง
ยาเม็ด	ยา + เม็ด	น. ยาที่มีลักษณะเป็นเม็ด
ยาน้ำ	ยา + น้ำ	น. ยาที่มีลักษณะเป็นน้ำ

คำศัพท์	การประกอบคำ	ความหมาย
ยาเส้น	ยา + เส้น	น. ยาสูบชนิดหนึ่งที่หั่นใบยาเป็นเส้น ๆ หรือเป็นชิ้นเล็ก ๆ สำหรับมวนสูบหรือใส่กล่องสูบ

จากตัวอย่างข้างต้นแสดงให้เห็นว่าการนำคำว่า “ยา” มาประกอบกับคำที่แสดงถึงลักษณะหรือรูปร่างของยา เป็นการบ่งชี้ให้เห็นถึงลักษณะของยาได้อย่างเด่นชัดว่ายามีลักษณะอย่างไร เช่น เป็นผง เป็นเม็ด เป็นน้ำ หรือเป็นเส้น เป็นต้น ซึ่งทำให้ผู้ใช้สามารถสังเกตหรือทราบลักษณะได้จากคำที่นำมาประกอบกัน สามารถแบ่งประเภทของยาได้ตามลักษณะที่ปรากฏได้ นอกจากนี้ยังแสดงให้เห็นถึงวิวัฒนาการทางการแพทย์อีกด้วย

2. ประกอบสร้างคำตามสี (ยา + สี)

การใช้คำว่า “ยา” เป็นหน่วยคำแรก และตามด้วยสีของยานั้น เพื่อแสดงให้เห็นทราบว่ายาชนิดนั้นมีสีเป็นอย่างไร เช่น แดง เหลือง เขียว ดำ เป็นต้น ดังตัวอย่าง

ตารางที่ 2 ตัวอย่างการประกอบสร้างคำตามสี (ยา + สี)

คำศัพท์	การประกอบคำ	ความหมาย
ยาแดง	ยา + แดง	(๑) น. ยาสูบชนิดหนึ่งของจีน เส้นแดง (๒) น. ยาผงชนิดหนึ่งสีแดงใช้ขังกินแก้ร้อนใน (๓) น. ยาน้ำชนิดหนึ่งสีแดง สำหรับใส่แผลสด
ยาเหลือง	ยา + เหลือง	น. ยาน้ำชนิดหนึ่งสีเหลือง สำหรับใส่แผลเรื้อรัง
ยาเขียว	ยา + เขียว	น. ยาแก้ไข้ ทำด้วยใบไม้ล้วน มีหลายชนิด เช่น ยาเขียวใหญ่ ยาเขียวเล็ก ยาเขียวมหาอุดม

จากตัวอย่างข้างต้นแสดงให้เห็นว่าการนำคำว่า “ยา” มาประกอบกับคำเรียกสี เป็นการบ่งชี้ให้เห็นถึงสีของยาชนิดนั้น ๆ เช่น สีแดง สีเหลือง เป็นต้น ทำให้ผู้ใช้สามารถสังเกตสีของยาได้อย่างชัดเจนว่ายามีสีใดหรือหากตัวยามีสีดังคำเรียกสี คำเรียกสีนั้นอาจหมายถึงสีของวัตถุหลักที่นำมาผสมเป็นตัวยานั้น เช่น ยาเขียว หมายถึง สีเขียวของใบไม้ ทั้งนี้เพื่อง่ายต่อการสื่อสารของผู้ใช้

3. ประกอบคำตามรสหรือกลิ่น (ยา + รสหรือกลิ่น)

การใช้คำว่า “ยา” เป็นหน่วยคำแรก และตามด้วยรสหรือกลิ่นของยานั้น เพื่อแสดงให้เห็นทราบว่ายาชนิดนั้นมีรสชาติหรือกลิ่นเป็นอย่างไร เช่น ชม หอม ฉุน จืด เป็นต้น ดังตัวอย่าง

ตารางที่ 3 ตัวอย่างการประกอบสร้างคำตามรสหรือกลิ่น (ยา + รสหรือกลิ่น)

คำศัพท์	การประกอบคำ	ความหมาย
ยาชม	ยา + ชม	น. ยาที่มีรสชาติชม
ยาหอม	ยา + หอม	น. ยาแผนโบราณที่ใช้สมุนไพรที่มีน้ำมันหอมระเหย เป็นองค์ประกอบหลักสำหรับกินแก้ลมวิงเวียน และ จุกเสียดท้อง เป็นต้น
ยาฉุน	ยา + ฉุน	น. ยาเส้นพื้นเมืองชนิดหนึ่ง เป็นเส้นหยาบ ๆ มีรสขุณ สีนํ้าตาลแก่ ใช้ใบตองหรือใบจากเป็นต้นมวนสูบ
ยาจืด	ยา + จืด	น. ยาเส้นพื้นเมืองชนิดหนึ่ง เป็นเส้นละเอียด มีรสจืด สีเหลืองนวล ใช้เช็ดปากเช็ดฟันในเวลากินหมากแล้ว ม้วนเป็นก้อนเล็ก ๆ จุกไว้ที่มุมปาก, ยาฝอย ก็เรียก.

จากตัวอย่างข้างต้นแสดงให้เห็นว่าการนำคำว่า “ยา” มาประกอบกับคำที่แสดงถึงรสหรือกลิ่น เป็นการบ่งชี้ให้เห็นถึงรสชาติหรือกลิ่นของยาแต่ละชนิด เช่น รสชม รสจืด กลิ่นหอม กลิ่นฉุน เป็นต้น โดยผู้ใช้สามารถรับรู้ได้จากชื่อโดยที่ยังไม่ได้รับรสหรือรับกลิ่นของยา เป็นการแสดงให้เห็นถึงลักษณะเด่นหรือความเป็นเอกลักษณ์ของยาชนิดนั้น ๆ

4. ประกอบคำตามวิธีทำ (ยา + วิธีทำ)

การใช้คำว่า “ยา” เป็นหน่วยคำแรก และตามด้วยวิธีทำของยานั้น เพื่อแสดงให้เห็นทราบว่ายาชนิดนั้นมีวิธีการทำอย่างไร เช่น ดอง อัด กลั่น ต้ม เป็นต้น ดังตัวอย่าง

ตารางที่ 4 ตัวอย่างการประกอบสร้างคำตามวิธีทำ (ยา + วิธีทำ)

คำศัพท์	การประกอบคำ	ความหมาย
ยาตอง	ยา + ตอง	น. ยาที่ใช้เครื่องสมุนไพรห่อແ່เหล่าเป็นต้น กินบำรุงร่างกายหรือแก้โรค
ยาอัด	ยา + อัด	น. ส่วนใดส่วนหนึ่งของต้นยาสูบซึ่งได้ป่นหรือย่อยและทำเป็นแผ่นโดยมีวัตถุอื่นเจือปนด้วยหรือไม่ก็ตาม
ยากลั่น	ยา + กลั่น	น. การเอาน้ำยาขึ้นต้ม แล้วเก็บเอาไอน้ำให้กลายเป็นหยดน้ำเก็บไว้ อย่างเดียวกับการกลั่นเหล่า
ยาต้ม	ยา + ต้ม	น. รูปแบบการปรุงยาสมุนไพรที่ใช้มานาน เป็นการใช้น้ำเป็นตัวทำละลายยาสมุนไพร

จากตัวอย่างข้างต้นแสดงให้เห็นว่าการนำคำว่า “ยา” มาประกอบกับคำที่แสดงถึงวิธีทำ เป็นการบ่งชี้ให้เห็นถึงวิธีการทำยาแต่ละชนิดว่ามีการผลิตด้วยวิธีการใด เช่น การตอง การอัด การกลั่น การต้ม เป็นต้น ทำให้ผู้ใช้สามารถรับรู้กระบวนการของการทำยา และกรรมวิธีในการผลิตยาชนิดต่าง ๆ ได้ อีกทั้งสะท้อนให้เห็นถึงภูมิปัญญาของมนุษย์ด้วย

5. ประกอบคำตามกิริยาที่ใช้ (ยา + วิธีหรือกิริยาที่ใช้)

การใช้คำว่า “ยา” เป็นหน่วยคำแรก และตามด้วยวิธีหรือกิริยาที่ใช้ยานั้น เพื่อแสดงให้เห็นทราบว่ายาชนิดนั้นมีวิธีหรือกิริยาที่ใช้อย่างไร เช่น กวาด สูบ เคี้ยว เป่า เหน็บ อม ตม ฉีด เป็นต้น ดังตัวอย่าง

ตารางที่ 5 ตัวอย่างการประกอบสร้างคำตามวิธีหรือกิริยาที่ใช้ (ยา + วิธีหรือกิริยาที่ใช้)

คำศัพท์	การประกอบคำ	ความหมาย
ยากวาด	ยา + กวาด	น. ยาที่ใช้ป้ายบริเวณโคนลิ้นเด็กเล็ก ๆ แก้อหวนระคาย
ยาสูบ	ยา + สูบ	น. ยาสำหรับสูบ มีทั้งที่เป็นมวนและที่เป็นเส้นสำหรับสูบกลิ้ง
ยาเป่า	ยา + เป่า	น. ยาผงใช้เป่าเข้าลำคอ แก้อหวน

คำศัพท์	การประกอบคำ	ความหมาย
ยาเหน็บ	ยา + เน็บ	น. ยาที่ใช้สอดเข้าไปในช่องทวารหนักเพื่อให้ออกจากระ ออก

จากตัวอย่างข้างต้นแสดงให้เห็นว่าการนำคำว่า “ยา” มาประกอบกับคำที่แสดงถึงวิธีหรือกิริยาที่ใช้ เป็นการบ่งชี้ให้เห็นถึงวิธีการใช้หรือกิริยาที่ใช้ยาชนิดต่าง ๆ ว่าต้องทำอะไร เช่น การกวาด การสูบ การเป่า การเหน็บ เป็นต้น ทำให้ผู้ใช้สามารถใช้ยาแต่ละชนิดในการรักษาโรคได้อย่างถูกต้องตามลักษณะวิธีที่ผู้ผลิตกำหนดไว้

6. ประกอบคำตามส่วนผสม (ยา + ส่วนผสม)

การใช้คำว่า “ยา” เป็นหน่วยคำแรก และตามด้วยส่วนผสมของยานั้น เพื่อแสดงให้ทราบว่ายาชนิดนั้นมีส่วนผสมหลักเป็นสิ่งที่ใด เช่น ผื่น สมุนไพรร เป็นต้น ดังตัวอย่าง

ตารางที่ 6 ตัวอย่างการประกอบสร้างคำตามส่วนผสม (ยา + ส่วนผสม)

คำศัพท์	การประกอบคำ	ความหมาย
ยาผื่น	ยา + ผื่น	น. ยาเสพติดชนิดหนึ่งทำจากยางผื่น
ยาสมุนไพรร	ยา + สมุนไพรร	น. ยาที่ได้จากพฤกษชาติ สัตว์ หรือแร่ ซึ่งมีได้ผสม ปรุง หรือแปรสภาพ

จากตัวอย่างข้างต้นแสดงให้เห็นว่าการนำคำว่า “ยา” มาประกอบกับคำที่แสดงถึงส่วนผสม เป็นการบ่งชี้ให้เห็นถึงส่วนผสมของยาชนิดนั้น ๆ ว่าทำจากสิ่งใดหรือมีส่วนผสมหลักประเภทใด เช่น ทำจากผื่น ทำจากสมุนไพรร เป็นต้น แสดงให้ผู้ใช้สามารถทราบถึงส่วนผสมหลักของตัวยาได้อย่างชัดเจน

7. ประกอบคำตามสรรพคุณ (ยา + สรรพคุณ)

การใช้คำว่า “ยา” เป็นหน่วยคำแรก และตามด้วยสรรพคุณของยานั้น เพื่อแสดงให้เห็นทราบว่ายาชนิดนั้นมีสรรพคุณด้านใด เช่น ป้องกัน ขับ ซา ถ่าย เป็นต้น ดังตัวอย่าง

ตารางที่ 7 ตัวอย่างการประกอบสร้างคำตามสรรพคุณ (ยา + สรรพคุณ)

คำศัพท์	การประกอบคำ	ความหมาย
ยากันยุง	ยา + กันยุง	น. ยาที่จุดหรือทาเพื่อกันไม่ให้ยุงกัด
ยาขับเลือด	ยา + ขับเลือด	น. ยากินเพื่อขับระดู
ยาซา	ยา + ซา	น. ยาที่ทาหรือฉีดให้ประสาทซา
ยาถ่าย	ยา + ถ่าย	น. ยาที่กินเพื่อให้ถ่ายอุจจาระ

จากตัวอย่างข้างต้นแสดงให้เห็นว่าการนำคำว่า “ยา” มาประกอบกับคำที่แสดงถึงสรรพคุณ เป็นการบ่งชี้ให้เห็นถึงคุณสมบัติของยาแต่ละชนิดว่ามีคุณสมบัติในด้านใด หากใช้ยาชนิดนั้นแล้วจะมีฤทธิ์หรือเกิดผลลัพธ์อย่างไร เช่น กันยุง ขับเลือด อากาธา ขับถ่าย เป็นต้น แสดงให้เห็นว่าผู้ใช้สามารถทราบถึงสิ่งที่จะเกิดขึ้นภายหลังจากการใช้ยาชนิดต่าง ๆ

ดังนั้น การแสดงลักษณะของการประกอบสร้างคำว่า “ยา” จึงชี้ให้เห็นว่าการนำคำว่า “ยา” เป็นหน่วยคำแรก มาประกอบกับคำขยายจำพวกลักษณะ สี รส กลิ่น วิธีทำ วิธีหรือกริยาที่ใช้ สรรพคุณ ส่วนผสม โดยประสมเข้าด้วยกันเพื่อให้ได้คำใหม่ เป็นการขยายให้เห็นลักษณะเด่นของยาแต่ละประเภท สอดคล้องกับที่ นิตยา กาญจนะวรรณ และคณะ (2546: 78) ได้กล่าวไว้ว่า คำเดี่ยวที่นำมาประสมกันนั้นมีความหมายต่างกันหรือไม่เกี่ยวข้องกัน โดยจะให้คำที่มีลักษณะเด่นเป็นคำหลักและให้คำที่มีลักษณะรองมาขยายไว้ข้างหลังเป็นคำขยาย

ลักษณะความหมายของการประกอบสร้างคำว่า “ยา”

พรพิลาส เรื่องโชติวิทย์ (2535: 8) ได้กล่าวไว้ว่า ความหมายของคำเป็นส่วนประกอบหนึ่งของคำ คือ ประกอบด้วยรูปและความหมาย ซึ่งความหมายของคำนอกจากจะระบุถึงลักษณะสำคัญของสิ่งหนึ่งสิ่งใดแล้วยังอาจระบุถึงประเด็นอื่น ๆ เข้ามา

ได้ด้วย ดังนั้นการประกอบสร้างคำของคำว่า “ยา” เมื่อนำหน่วยคำมาประกอบกัน จึงสามารถเกิดแนวทางของความหมายได้ตามลักษณะความหมาย ดังนี้

1. มีความหมายใกล้เคียงกับความหมายของหน่วยคำที่นำมาประกอบสร้าง

เมื่อนำหน่วยคำ 2 หน่วยคำ หรือมากกว่ามาประกอบกันแล้วคำที่ได้มีความหมาย ใกล้เคียงกับคำเดิม ดังตัวอย่าง

ตารางที่ 8 ตัวอย่างหน่วยคำที่นำมาประกอบและมีความหมายใกล้เคียงกับหน่วยคำเดิม

คำศัพท์	ความหมาย
ยาเหลือง	ยาน้ำชนิดหนึ่งสีเหลือง สำหรับใส่แผลเรื้อรัง
ยา	สิ่งที่ใช้แก้หรือป้องกันโรค หรือบำรุงร่างกาย
เหลือง	สีอย่างสีรงทองหรือขมิ้น
ยากวาด	ยาที่ใช้ป้ายบริเวณโคนลิ้นเด็กเล็ก ๆ แก้อหวน ใส่องซาง
ยา	สิ่งที่ใช้แก้หรือป้องกันโรค หรือบำรุงร่างกาย
กวาด	เอายากวาดป้ายที่โคนลิ้น เรียกว่า กวาดยา
ยาลูกกลอน	ยาที่ปั้นเป็นก้อนกลมเพื่อกลืนกิน
ยา	สิ่งที่ใช้แก้หรือป้องกันโรค หรือบำรุงร่างกาย
ลูกกลอน	เม็ดยาเป็ยก ๆ ที่ปั้นเป็นก้อนกลมเพื่อกลืนกิน
ยากันยุง	ยาที่จุดหรือทากันไม่ให้ยุงกัด
ยา	สิ่งที่ใช้แก้หรือป้องกันโรค หรือบำรุงร่างกาย
กัน	กีดขวางไว้ไม่ให้เข้ามาหรือออกไป หรือไม่ให้เกิดมีขึ้น
ยุง	ชื่อแมลงขนาดเล็ก

จากตัวอย่างข้างต้นแสดงให้เห็นว่าการนำหน่วยคำมาประกอบกันแล้วความหมาย ที่ได้นั้นยังคงเดิมหรือใกล้เคียงกับหน่วยคำเดิมไม่มีการเปลี่ยนแปลง เช่น ยา/เหลือง ยา/กวาด ยา/ลูกกลอน ยา/กัน/ยุง เป็นต้น สะท้อนได้ว่าผลลัพธ์ที่แสดงออกมาเป็นการ แสดงความหมายที่ตรงตัวหรือเป็นการขยายความของคำให้มีความเด่นชัดเพื่อให้เข้าใจ ความหมายของลูกคำว่า “ยา” มากขึ้น ดังนั้นความหมายในลักษณะนี้จึงแสดงให้เห็นถึง ลักษณะการขยายความเพื่อเพิ่มความหมายของคำ

2. มีความหมายต่างไปจากความหมายของหน่วยคำที่นำมาประกอบสร้าง

เมื่อนำหน่วยคำ 2 หน่วยคำ หรือมากกว่ามาประกอบกันแล้วคำที่ได้มีความหมายต่างไปจากคำเดิม ดังตัวอย่าง

ตารางที่ 9 ตัวอย่างหน่วยคำที่นำมาประกอบและมีความหมายต่างไปจากหน่วยคำเดิม

คำศัพท์	ความหมาย
ยาหม้อใหญ่	(สำ) สิ่งที่น่าเบื่อ เช่น วิชาคำนวณเป็นยาหม้อใหญ่
ยาหม้อ	สิ่งที่ใช้แก้หรือป้องกันโรค หรือบำรุงร่างกาย
ยาใหญ่	ภวชนะประเภทหนึ่ง มีรูปทรงต่าง ๆ สำหรับใส่ของหรือใช้งานบางอย่าง โตะ, มีขนาดโตกว่าหรือสำคัญกว่า เป็นต้น
ยาโป๊	ยาชูกำลังให้กระชุ่มกระชวยเหมือนเป็นหนุ่มสาวขึ้น
ยาโป๊	สิ่งที่ใช้แก้หรือป้องกันโรค หรือบำรุงร่างกาย
ยาประจุ	ยาที่ขับพิษถ่ายพิษ
ยาประจุ	สิ่งที่ใช้แก้หรือป้องกันโรค หรือบำรุงร่างกาย
ยาอุทัย	ยาสำหรับหยุดลงน้ำ มีสีชมพูทำให้น้ำมีกลิ่นหอมชื่นใจ
ยาอุทัย	สิ่งที่ใช้แก้หรือป้องกันโรค หรือบำรุงร่างกาย
อุทัย	การเกิดขึ้น, การตั้งขึ้น

จากตัวอย่างข้างต้นแสดงให้เห็นว่าการนำหน่วยคำมาประกอบกันแล้วความหมายที่ได้มันต่างไปจากหน่วยคำเดิมที่นำมาประกอบกัน เช่น ยา/หม้อ/ใหญ่ ยา/โป๊ ยา/ประจุ ยา/อุทัย เป็นต้น สังเกตได้ว่าหากแยกหน่วยคำกันแต่ละหน่วยคำจะมีความหมายอีกนัยหนึ่ง แต่เมื่อประกอบคำกันจะมีความหมายเป็นอีกนัยหนึ่ง แสดงให้เห็นว่าเมื่อนำหน่วยคำมาประสมกันแล้วไม่จำเป็นที่ผลรวมของความหมายจะต้องมีความสอดคล้องกันเสมอ

จากการแสดงลักษณะความหมายของการประกอบคำว่า “ยา” ชี้ให้เห็นว่าหากความหมายที่ได้มีความใกล้เคียงกับคำเดิมที่นำมาประกอบถือเป็นการประกอบ

สร้างคำที่แสดงให้เห็นถึงการขยายความหมายที่ทำให้เกิดความชัดเจนมากขึ้นของ “ยา” แต่ในบางคำเมื่อประกอบกันแล้วคำที่ได้อาจมีความหมายต่างไปจากคำเดิมก็เป็นได้ ต้องอาศัยการตีความจึงจะเข้าใจในความหมายนั้น ดังที่ จำนงค์ ทองประเสริฐ (2528: 261) กล่าวไว้ว่า คำประสมที่มีความหมายเดิมเป็นวิธีการอนุรักษ์ภาษาไทยที่ใช้กันมาแต่สมัยโบราณไม่ให้สูญหาย และคำประสมที่มีความหมายผิดไปจากความหมายเดิมเพื่อแสดงความหมายบอกลักษณะต่าง ๆ ของคำที่มีเพิ่มมากขึ้นในปัจจุบัน

สรุป

การประกอบสร้างคำของคำว่า “ยา” ในภาษาไทย แสดงให้เห็นว่าการประสมคำด้วยการนำหน่วยคำอื่นมาประกอบกันกับคำว่า “ยา” เป็นการทำให้คำว่า “ยา” ซึ่งเป็นคำพยางค์เดียวมีจำนวนพยางค์เพิ่มมากขึ้น เนื่องจากภาษาไทยเป็นภาษาคำโดดการสร้างคำขึ้นมาใหม่จึงเป็นกลวิธีหนึ่งที่จะทำให้เกิดคำใหม่ในภาษา ถือเป็นการสร้างคำใหม่เพื่อใช้เรียกคำในภาษาไทยให้มีความหลากหลาย โดยคำที่นำมาประกอบสามารถช่วยขยายความให้คำหลักมีความหมายเพิ่มมากขึ้น กรณีนี้ถือว่า “ยา” เป็นหน่วยคำหลักที่เป็นฐานของคำให้หน่วยคำอื่นเกาะ เราจึงเรียกส่วนของคำนี้ว่า “ต้นเค้าศัพท์” ประกอบกับในสังคมไทยมีการใช้ยาอยู่หลากหลายชนิด เมื่อต้องการเน้นลักษณะเด่นของยาชนิดต่าง ๆ จึงมีการขยายความเพื่อความชัดเจนและเพื่อง่ายต่อการจดจำและนำไปใช้โดยการระบุชื่อหรือลักษณะลงไป ซึ่งถือเป็นจุดเด่นและเป็นเอกลักษณ์ของยาชนิดนั้นด้วย สอดคล้องกับที่ ณะอบ โปะชะกฤษณะ (2538: 27) ได้กล่าวไว้ว่า คำไทยเป็นคำโดดหรือคำพยางค์เดียว มีวิธีที่จะสร้างคำใหม่ด้วยการนำคำมาเรียงต่อกันเพื่อสร้างความหมายใหม่ของภาษาไทย มีลักษณะพิเศษออกไป คือ ฟังแล้วเห็นภาพหรือรู้จักหน้าที่ได้เลย คำที่เรียงต่อกันในรูปแบบนี้หาได้ยากในภาษาอื่น ๆ ส่วนความหมายที่ปรากฏหลังจากการประกอบคำแล้วบางคำอาจจะใกล้เคียงกับความหมายเดิมหรือบางคำอาจจะต่างไปจากความหมายเดิมของหน่วยคำที่นำมาประกอบ

กระแสความเจริญทางเทคโนโลยีของโลกปัจจุบันที่มีความรวดเร็วทางวิทยาการ เป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่มีส่วนสำคัญทำให้เกิดมีการประกอบสร้างคำใหม่เพื่อใช้เรียกสิ่งต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน ดังนั้นการประกอบสร้างคำว่า “ยา” จึงแสดงให้เห็นถึงการธำรงภาษา (Language Maintenance) เกิดความพยายามของคนในสังคมที่หาหนทางไม่ให้คน ในสังคมใช้ภาษาอื่น และในขณะเดียวกันก็พยายามสนับสนุนให้ใช้ภาษาของตนเพื่อป้องกันไม่ให้สูญหายหรือตายไป

โครงสร้าง รูปแบบ ลักษณะ และความหมายของคำจากการประกอบสร้างคำว่า “ยา” จึงแสดงให้เห็นมิติวิถีชีวิตของผู้ใช้ภาษาหรือคนไทยที่มีความเรียบง่าย สื่อสาร ตรงไปตรงมา สามารถเข้าใจความหมายได้ อีกทั้งยังสะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ วิวัฒนาการด้านภาษา สังคมวัฒนธรรม และวิวัฒนาการทางการแพทย์ด้วย จึงช่วยให้ ภาษาไทยมีคำใช้ในภาษาเพิ่มมากขึ้นเพื่อใช้เรียกสิ่งต่าง ๆ ให้เพียงพอแก่การสื่อสาร จากคำ พยางค์เดียวกลายเป็นคำที่หลายพยางค์ขึ้น ดังจะเห็นได้จากการที่คำในภาษาไทยมีลูกคำ เป็นจำนวนมาก แสดงให้เห็นถึงความร่ำรวยของถ้อยคำ และสะท้อนให้เห็นถึงความ เจริญก้าวหน้าของบ้านเมืองและสังคม

จากผลการศึกษาข้างต้นนำเสนอเพียงการประกอบสร้างคำว่า “ยา” โดยใช้คำว่า “ยา” เป็นหน่วยคำแรก และใช้หน่วยคำอื่นเป็นส่วนประกอบหรือส่วนขยาย (ยา + หน่วยคำอื่น) ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยเท่านั้น อย่างไรก็ตามสามารถใช้หน่วยคำอื่น เป็นคำแรก และใช้คำว่า “ยา” เป็นส่วนประกอบ (หน่วยคำอื่น + ยา) ได้เช่นกัน หากมี การศึกษาต่อไปในอนาคตจะช่วยให้งานวิจัยเรื่องการประกอบสร้างคำว่า “ยา” มีความ สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

รายการอ้างอิง

- จำนงค์ ทองประเสริฐ. 2528. ภาษาไทยโบราณ. กรุงเทพฯ: แพร่พิทยา.
- นิตยา กาญจนะวรรณ, เสาวลักษณ์ อนันตศานต์, และ ทิพย์สุนทร อนันต์บุตร. 2546. **ลักษณะและการใช้ภาษาไทย**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- บรรจบ พันธุเมธา. 2525. **ลักษณะการใช้ภาษาไทย**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ประยูร กุยสาคร. 2527. ภาษาไทยเชิงภาษาศาสตร์. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- ผะอบ โปชะกฤษณะ. 2538. **ลักษณะเฉพาะของภาษาไทย**. กรุงเทพฯ: รวมสาส์น.
- พรพิลาส เรื่องโชติวิทย์. 2535. **การวิเคราะห์ความหมายของคำ**. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. 2556. **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554**. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชันส์.
- วรเวทย์พิสิฐ, พระ. 2505. **หลักภาษาไทย**. พระนคร: โรงพิมพ์วิทยาลัยเทคนิค.
- วิจิตรนัฏ ภาณุพงศ์. 2520. **โครงสร้างของภาษาไทย**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สมทรง บุรุษพัฒน์. 2552. **วากยสัมพันธ์**. กรุงเทพฯ: สามลดา.
- สุธิวังศ์ พงศ์ไพบูลย์. 2544. **หลักภาษาไทย**. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- อัญชลี สิงห์น้อย. 2548. **คำนามประสม: ศาสตร์และศิลป์ในการสร้างคำไทย**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.